

Beteckning: _____

Institutionen för Pedagogik, didaktik och psykologi

Pedagogers närvaro vid barns lek

En studie om några pedagogers uppfattning och deltagande i
barns lek

Annika Isaksson & Jennie Wängelin
December 2009

Examensarbete B-nivå 15hp
Pedagogik

Lärarprogrammet
Examinator: Maria Andrén
Handledare: Ingegerd Gudmundsson

Förord

Vi vill tacka vår handledare för hennes stöd, tro och vilja att hjälpa oss under arbetet med denna uppsats. Även ett stort tack till de personer som har korrekturläst vår uppsats och som lämnat kommentarer på hur vi kunde förbättra vår uppsats.

Annika Isaksson & Jennie Wängelin
Gävle 2009

Isaksson, A. & Wängelin, J. (2009). *Pedagogers närvaro vid barns lek. En studie om några pedagogers uppfattning och deltagande i barns lek*. Examensarbete i pedagogik. Lärarprogrammet. Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi. Högskolan i Gävle

Abstrakt

Syftet med denna studie är att undersöka några pedagogers inställning till medverkan i barns lek, samt att undersöka i vilken utsträckning pedagogen deltar i barnens lek.

Metoderna som använts för att fylla uppsatsens syfte är enkätundersökning med sex pedagoger på en förskola samt kvalitativa intervjuer med fyra pedagoger på en annan. Enkätstudien var ett första steg i undersökningen och väckte nya frågor. Dessa frågor ledde till en intervjustudie.

Tidigare forskning har visat på att pedagogerna både ska delta och inte delta vid barnens lek. De olika synsätten har olika argument som styrker deras förhållningssätt till pedagogers deltagande i barnens lek. Resultatet visar på att pedagogerna inte har de rätta förutsättningarna att delta i barnens lek. En av förutsättningarna som saknas är tid och pedagogerna finner att mer tid är önskvärt för att kunna delta i barnens lek. Många pedagoger nöjer sig med att ha en iakttagande roll, men att de anser att det är lättare att delta i barnens lek utomhus.

Nyckelord: Barns lek, pedagogers roll, utomhuspedagogik,

FÖRORD

ABSTRAKT

1 INLEDNING	1
2. BAKGRUND.....	1
2.1 VAD ÄR LEK?.....	1
2.2 VYGOTSKIJ OCH PIAGET	2
2.3 PEDAGOGISK GRUNDSYN	2
2.4 PEDAGOGENS ROLL – INAKTIV ROLL.....	3
2.5 PEDAGOGENS AKTIVA DELTAGANDE I LEK.....	3
3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	4
4. METOD	5
4.1 VAL AV METOD.....	5
4.2 UNDERSÖKNINGSDELTAGARE.....	5
4.2.1 BORTFALL	6
4.3 FRÅGORNAS UTFORMNING.....	6
4.4 GENOMFÖRANDE	6
4.5 ETISKA ASPEKTER.....	7
4.6 TILLFÖRLITLIGHET	7
4.7 BEARBETNING AV MATERIAL.....	7
5 RESULTAT	8
5.1 ENKÄT STUDIE.....	8
5.2 INTERVJUSTUDIE.....	9
6 DISKUSSION.....	10
6.1 METODDISKUSSION	10
6.2 RESULTAT DISKUSSION.....	10
6.3 VIDARE FORSKNING.....	13
7. REFERENSER.....	14
8. BILAGOR	

1 Inledning

”De sitter bara bredvid och dricker kaffe”

Aaron, 5år, förklarar för sin mamma, vid en intervju, hur han uppfattar pedagogernas deltagande i lek. Påståendet drar tankarna till då pedagogerna, vid utevistelse, kan stå vid sidan av då barnen leker. Vad är det som har gjort att han har fått denna uppfattning?

Under våra praktikperioder har vi blivit förvånade över pedagogernas bristande deltagande vid barns utelek. Det som har förvånat oss är att pedagogerna ofta står bredvid och samtalar med varandra, som Aarons citat ovan är ett exempel på. Kaffekoppen tog ur barnets synvinkel överhand och för honom kan kaffekoppen symboliserat. *Läroplanen för förskolan* (1998) skriver bland annat att *”Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska präglade verksamheten i förskola”* (a.a. s.9). Vi tolkar detta som att det är viktigt att pedagogen ska leka med barnen. Detta för att de ska kunna förmedla sådant som är viktigt för att barnen ska få en så bra utveckling och ett så bra lärande som möjligt.

Ett aktivt deltagande i barns utomhuslek ger oss vuxna en inblick i barnens agerande. Vi som blivande pedagoger märker att barnen blir modigare och vågar utmana sig själva om de har stöd i leken av pedagoger. I rapporten *Utomhuspedagogik i förskola och förskoleklass* (2005) påvisar tidigare forskning att en god utomhuspedagogik resulterar i tryggare, gladare, lugnare och piggare barn. Det har även visats att de barn som inte vågar ta för sig, växer som person när de leker utomhus (a.a)

Knutsdotter, Olofsson (2003) påstår att om pedagogen är med i leken skapas förutsättningar för barnen att våga mer, eftersom pedagogen då fungerar som en säkerhet för barnen. *Läroplanen för förskolan* (1998) framhåller inte vilken roll pedagogen har vid barnens lek. Det är en tolkningsfråga. Vad är pedagogernas uppfattning om lek och i vilken utsträckning deltar de i barnens lek? Skiljer sig pedagogernas fria deltagande beroende på om de är inomhus eller utomhus? Är deras förutsättningar olika beroende på i vilken miljö de befinner sig i?

2. Bakgrund

Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära (Lpfö 98 s.9)

I detta avsnitt behandlas tidigare forskning inom området barns lek. Ordet pedagog kommer från och med detta inbegripa både förskollärare och barnskötare, men vi väljer att inte ändra de ord som har samma betydelse som ordet pedagog.

2.1 Vad är lek?

Pramling, Samuelsson (1999) skriver att lek är ett medel för barn att erövra världen. Leken och dess möjligheter till lärande är ett sätt som är väsentligt för hur barnen bearbetar vad som sker i deras liv. Sandberg (2002) poängterar att barnens lek kan ses som en aktivitet där de lär sig att handskas med omvärlden. Barns lek och lärande bidrar då till den personliga utvecklingen. När de leker och lär utvecklas samtidigt deras förståelse för omvärlden. Knutsdotter, Olofsson (2003) belyser att lek är något då barn utnyttjar tidigare kunskaper. Den kunskap som de använder sig utav i leken har de tidigare tagit in via någon eller några av sina sinnen. Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) stöder detta och anser att barnens erfarenheter och förutsättningar styr vad de lär sig. När de bearbetar det de tar in i lek,

resulterar det i som Knutsdotter, Olofsson (2003) liksom Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) säger, att leken får olika betydelser för barnet. Lekens kännetecken enligt Knutsdotter, Olofsson (2003) är:

- Leken ska vara rolig
- Leken ska vara frivillig
- Leken börjas spontant
- I leken är det processen som räknas och inte den färdiga produkten.
- I leken använder barn sin fantasi.
- Barn som leker kan skilja på vad som är lek och inte lek.

Enligt Qvarsell (2007) kan lek även kännetecknas av att vara utövande, prövande, underhållande och svår. Innehållet i leken kan utveckla och utmana, men också hämma barnet.

2.2 Vygotskij och Piaget

Hwang; Nilsson(2003) skriver om Piaget och hans syn på lek. Enligt Piaget är leken något som barnen tar till när de ska träna upp något de sedan tidigare kan. Allt för att känna att de är duktiga på det de gör. Piaget anser även att det inte sker någon ny kunskap i leken.

Pedagogens roll är enligt Piaget en underordnad roll. Han belyser att barnen lättare bearbetar information de tagit in, utan en vuxens inblandning (Knutsdotter Olofsson, 1987).

Hwang; Nilsson (2003) beskriver Vygotskij och hans syn på lek. Enligt Vygotskij är leken en befrielse från vad som sker i livet. I leken övar barnet hur de ska använda regler, hur de uppfattar verkligheten och olika sociala roller. Hydén (1980) refererar till Vygotskij.

Vygotskij förknippas med den proximala utvecklingszonen vilket gör att barnet kan ligga steget före i sin utveckling eftersom han/hon får stöd av en vuxen. *”Vad barnet kan göra idag med vuxenhjälp, kommer det att vara kapabelt att göra självständigt i morgon.”* (Hydén, 1980 s.166). Skulle barnet utvecklas utan en vuxens hjälp skulle det istället kallas den potentiella utvecklingszonen.

2.3 Pedagogisk grundsyn

Lillemyr (1990) hävdar att en lek teori har alltid ett utgångsläge där ideologi spelar en stor roll. Detta utgångsläge kallas ofta för grundsyn eller pedagogisk/filosofisk grundsyn. Den pedagogiska grundsynen har olika pelare som den lutar sig mot. Den första pelaren är filosofisk grundsyn och den grundar sig på pedagogens människosyn, samhällssyn och livssynen. Den andra pelaren är sociologisk grundsyn där basen är filosofisk grundsyn. Den andra pelaren handlar även om hur pedagogen uppfattar utvecklingen och dess förändring i samhället. Den tredje pelaren är psykologisk grundsyn och den utgör hur pedagogen uppfattar barnets personlighetsutveckling i leken. Genom dessa olika grundsyner skapar sig pedagogerna sin egen uppfattning kring vad lek är. Alla pedagoger har en egen individuell pedagogisk grundsyn och det är viktigt att var och en kommer underfund med hur den ser ut. Vet pedagogen vad han/hon står för får pedagogen även en större förmåga att utveckla sin helhetssyn på barn och barnsomsorg. Helhetssynen är viktig om man ska studera barn i förskolan och deras lek (a.a.).

2.4 Pedagogens roll – inaktiv roll

Pedagogernas viktigaste uppgift i förskolan är att se till att barnen får vara sig själva i leken. Barnen har rätt att bilda sin egen åsikt och att uppleva olika erfarenheter (Pape, 2001). Lillemyr (1990) påstår att pedagogens grundsyn rörande barn och lek, har en stor betydelse i hur pedagogen bjuder in sig själv i barnens pågående lek. Han anser att beroende på vad var och en har för tidigare erfarenheter och syn så agerar en person olika i leksituationer. I utemiljö kan de vuxna antingen välja att aktivt gå med i leken eller vänta till barnen bjuder in till lek. Pape (2001) belyser pedagogernas närvaro i barnens lek i utemiljö. Hon hävdar att det ibland kan finnas grupperingar ute på gården. Grupperna är de som står i grupp och diskuterar vardagen och de som vill ha en mer aktiv närvaro. De som står vid sidan av har kanske ett medvetet förhållningssätt till barnens lek och vill därför inte vara med och livligt diskutera med de andra i arbetslaget.

Dahlgren (1997) hävdar att det länge har funnits en tanke om att lärande bara kan ske på ett visst ställe och vid en viss tidpunkt som exempelvis lektion i klassrum. Han belyser att lärande faktiskt kan ske i utemiljö och att det därför kan vara viktigt att variera miljön vid undervisning. Det positiva med att använda sig av utemiljö är att banden mellan olika individer stärks. När en upptäckt sker, delas den nya kunskapen med den kamrat som var med vid upptäckten. Bandet mellan de båda individerna stärks. De har lärt sig något tillsammans. I en sådan situation har trygghet och tillit skapats mellan de deltagande i gruppen (a.a.).

Pape (2001) säger att barnen ofta blir störda av den vuxne när de är mitt i en lek. Detta leder till att barnen måste avsluta det de håller på med, för att istället göra något som pedagogen vill att de ska göra. Blir de avbrutna flera gånger minskar barnens lust till att ta egna initiativ, just för att de, genom tidigare erfarenheter, vet att de kommer att bli störda i sin lek. Det är viktigt att pedagogen respekterar barnen när de tar egna lekinitiativ i syfte att starta ett större projekt (a.a.). Lillemyr (1990) säger att barnens lek måste vara fri från pedagogers deltagande. Det för att barnen ska kunna handskas med konflikter och besvikelser. Hon hävdar att det är en psykoanalytisk inställning som många pedagoger använder sig av. Den psykoanalytiska inställningen innebär att barnen i sin lek ska utvecklas efter bästa förmåga.

Knutsdotter, Olofsson (1987) skriver om Jorups (1979) rapport där resultatet visar på att barnens lek blir kortare, sämre planerad, upprepad och materialet används inte maximalt då pedagogen inte deltar. Pedagogerna hade inte tid med barnen förutom då de kort tillrättarvisar, förbjuder, ger råd och uppmuntrar.

Pape (2001) skriver att i inomhusmiljö är pedagogerna oftast i ett rum medan de flesta barnen leker i ett annat rum. Hon anser att pedagogerna kommer med undanflykter genom att hävda att barnen leker bra ändå, utan den vuxnes medverkan. Samtidigt anser hon att barnen ibland behöver leka själv utan att den vuxne tar en central roll i leken. Pape (2001) hävdar också att barnen inte uttrycker en önskan om att pedagoger ska vara med i deras lek, men att de uttrycker en trygghet när pedagogen väl är med i deras lek.

2.5 Pedagogens aktiva deltagande i lek

Under barnets första och andra år är det viktigt att barnet får ta ansvar, får bekräftelse och lär sig vänta på sin tur. Det kan barnet få ta del av om de leker med en vuxen. En vuxen person kan dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter till barnet. De erfarenheter barnet erövrar via lek med vuxen, använder han/hon sedan i lek med andra barn (Knutsdotter, Olofsson

2003). Leken ger barnen en större möjlighet till att utöva sin fantasi. Leken finns i grunden hos varje barn, om barnet får stimulans av den vuxne. Det är även den vuxne som kan kväva lusten till lek. Lusten kvävs om inte barnet får uppmärksamhet (a.a.).

Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) belyser vad förskolans läroplan säger. De menar att pedagogens roll är att ge barn stöd till att utvecklas och detta ges exempelvis i lek. Pedagoger kan bjuda in barnen, men då måste deltagandet hos pedagogerna vara aktivt. När barnen väl är inne i leken fungerar pedagogerna som en förebild för barnen, som kan titta hur han/hon agerar vid olika tillfällen. Ett barn som leker har en lekförmåga och denna lekförmåga har utvecklats genom tre faktorer. Trygghet, ostördhet och de rätta verktygen så som socialt samspel och leksignaler (Knuttdotter; Olofsson, 2003). Leksignal innebär att skilja verklighet och fantasi åt. Trygghet nås bland annat genom pedagogens deltagande vid lek. Både aktivt och inaktivt deltagande. Med aktivt deltagande menas att pedagogerna går in i leken på barnens nivå och leker med samma verktyg. Inaktivt innebär att pedagogerna står vid leken och är medveten om vad som händer, men inte deltar i leken. När barnet känner trygghet har barnet mod att utsätta sig för nya obekanta situationer (a.a.).

Granberg (2000) skriver att pedagogerna har en betydande roll i småbarnens lekar vid utevistelse. Hon anser att det är av lika stor vikt för pedagogerna att delta i barnens utomhuslek som det är i deras inomhuslek. Pedagogerna ska under tiden som de leker med barnen, använda samma material som barnen själva. Detta innebär att vare sig barn leker med spade eller löv, ska pedagogerna kunna ansluta sig till leken och ha öppet sinne för materialet. Vid utomhuslek är pedagogens roll att delta som lekkamrat, fysiskt stöd, medupptäckare, medforskare i att upptäcka världen, och även som samtalspartner.

Lillemyr (2001) anser även att pedagogerna kan delta i barns lek framförallt om de har ett syfte med att delta i leken. Syftena kan vara:

- Att ge barnen olika roller för att kunna samspela med andra barn.
- Att hjälpa barnen skapa sig en lekförmåga för att kunna accepteras av andra barn som en lekkamrat.
- Att bidra till att styra leken då det inte förekommer turtagning.
- Att samspela med de barn som har en önskan om att en vuxen ska delta i leken.
- Att hjälpa barnen utveckla sin lek till det bättre så att barnen själva kan utveckla erfarenheter.

Åm (1986) hävdar liksom Lillemyr (2001) att det ibland är bra att pedagogerna deltar i barnens lek. Hon anser att pedagogerna kan fungera som en mellanhand så att barnen respekterar leken som en verksamhet. Knuttdotter, Olofsson (1984) betonar att pedagogens deltagande i barnens lek kan ge en annan synvinkel på barnen mot om pedagogerna skulle stå vid sidan av och bara betrakta leken.

3. Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka några pedagogers inställning till medverkan i barns lek, samt att undersöka i vilken utsträckning pedagogerna deltar i barnens lek.

Frågeställning:

Vilken syn har pedagogerna på leken och dess betydelse?

Vad har pedagogen för roll i barnens lek?

4. Metod

Detta avsnitt berör tillvägagångssättet i studien.

4.1 Val av metod

Utifrån vårt ämnesområde valde vi i första hand att använda oss av enkäter. Stukát (2005) hävdar att enkätfrågor är det bästa tillvägagångssättet om en forskare vill få ett större utbud av svar än vad intervjuer kan ge. Han anser även att skriftliga enkätfrågor är ett positivt sätt då det inte går att personligen manipulera till ett svar som det inte annars skulle bli. Detta på grund av osäkerhet hos de deltagande. Fler svar från en stor grupp undersökningsdeltagare ger en större överensstämmelse med verkligheten. Enkätens utformning ger undersökningsdeltagaren en möjlighet att kunna svara på olika sätt. Strukturerade och ostrukturerade svarsalternativ. De strukturerade svaren ger inte djupgående svar. Ändå får vi en överblick över deltagarnas tankar. I och med att enkäten har fyra svarsalternativ och inget neutralt svarsalternativ, tvingar vi den svarande att ta ställning till frågan (a.a.). De ostrukturerade svaren skulle ge oss en större inblick i pedagogernas tänkande kring frågorna. Vid djupare funderingar kom vi till insikt att enkäterna förmodligen inte kommer ge oss tillräcklig information. Dalen (2007) hävdar att intervjuer kan användas som komplement till tidigare insamlat material. När enkäterna samlats in, utvecklade vi svaren och skapade därefter intervjufrågor.

Trost (2001) hävdar att en kvalitativ undersökning belyser sambandet mellan olika faktorer. Som skapare av undersökningen ökar förståelsen för varför det är på ett visst sätt. En kvalitativ undersökning innebär undvikande av jämförelser Trost (1997). Dalen (2007) belyser den kvalitativa intervjun och hävdar att före intervjun har intervjuaren utarbetat tema och frågor som ska ligga till grund för intervjun. Stukát (2005) anser att en ostrukturerad intervju innebär att frågor och teman förbereds inför intervjun. Finns ett tema med frågor kan man under tiden som intervjun sker ställa följdfrågor för att få mer utvecklade och fördjupade svar. I och med detta använder vi oss utav en kvalitativ intervjumetod.

4.2 Undersökningsdeltagare

De som avser att delta i vår studie är verksamma pedagoger från två olika förskolor. Pedagogerna är för oss sedan tidigare kända.

Enkät

I enkätstudien deltog sex pedagoger. Det på grund av att det var maxantalet pedagoger på den ena förskolan. Den förskola som inte besvarade enkäter skulle delta i intervju. Urvalet bestod av två förskollärare som varit verksamma i åtta respektive sju år. En barnskötare med verksamhetstid sexton år, och en 1-7 lärare med verksamhetstid två år.

Intervju

Intervjuer utfördes på en annan förskola. Alla fyra pedagoger som tillfrågades ville medverka. Antalet intervjudeltagare styrdes av hur många som deltagit i enkätstudien. Alla deltagande är utbildade förskollärare och alla med lång verksamhetstid. Denna förskola har även tillämpat nya rutiner, som innebär att varje pedagog är stationerad i olika rum. Detta för att locka barnen till lek.

4.2.1 Bortfall

Stukát (2005) belyser att bortfall i undersökningar kan bero på att deltagare är sjuka eller bortresta. Antalet utlämnade enkäter i vår studie var sex stycken, med ett bortfall på två. Trost (2001) påstår att ett bortfall på 25-50 % är vanligt. I vår enkätundersökning ligger bortfallet på 33 %. Det resultatet skulle i vanliga fall leda till en liten tillförlitlighet. Eftersom vi inte är ute efter att generalisera resultatet har bortfallet ingen större betydelse för vår studie.

4.3 Frågornas utformning

Enkät

Innan frågorna skapades, läste vi in oss på barns lek. Därefter formulerade vi frågor som var relevanta för området. Inledningsvis består enkäten av syftet med undersökningen, eftersom det ska väcka deltagarens intresse att svara på enkäten. Sedan fortsätter enkäten med inledande frågor angående lek, innan den går över till pedagogens egen uppfattning om sitt eget deltagande vid lek. Personliga frågor kan, beroende på vem det är, vara svåra att svara på, då han/hon inte anser sig prestera det bästa jämfört med vad styrdokumentet säger. Svartalternativen med fler garderingar och inget mitten alternativ ger en större sannolikhet att svaren kommer närmare verkligheten och vad de verkligen tycker (Trost, 2001). Motiveringar är önskvärdt när det är en fråga som kräver ett bredare svar. Enkäterna lämnades ut en torsdag och samlades in en vecka senare.

Intervju

Vi utgick ifrån frågorna som redan hade skapats till enkäten. De svar från enkäten som hade väckt vårt intresse och som vi ville veta mera om utvecklade vi till underfrågor i vår intervju. Under intervjuens gång dök det upp följdfrågor, på grund av att tidigare svar väckte vidare funderingar. Vi hade i åtanke att det kunde komma svar som behövde utvecklas. Därför valde vi att bara skapa tema som vi lämnade ut till deltagarna i förväg.

4.4 Genomförande

Enkätstudie

Innan vi lämnade ut enkäterna kontaktades förskolan om deras medverkan i enkätundersökningen. Responsen var positiv. Enkäterna samt missivbrev lämnades ut personligen, samt att det förklarades hur enkäten skulle fyllas i. De besvarade enkäterna samlades in en vecka senare. Vi valde att inte delta när enkäterna besvarades på grund av att de inte skulle känna sig stressade (Trost, 2001).

Intervjustudie

De intervjuade kontaktades inför intervjun angående tid och plats. Tiden bestämdes till en måndagsförmiddag, eftersom pedagogen sedan tidigare hade erfarenhet av att det är lugnare

med barn just då. Barnen befann sig även ute vid den omtalade tidpunkten. Tack vare det skulle det gå lättare att genomföra flera intervjuer efter varandra. Det är lättare att avvara en pedagog eftersom man har lättare uppsikt över barnen ute. Trost (1997) hävdar att den som blir intervjuad måste känna en trygghet i miljön och därför fick de som blev intervjuade välja plats. Platsen blev barnens lärum på förskolan. Pedagogerna hade samma förutsättningar i början av intervjun genom att vi började med samma frågor. Varefter svaren kom utvecklade vi följdfrågor som vi ansåg var relevanta. Eftersom det var utelek kom pedagogerna utifrån och in, en och en. Under intervjun var det en och samma person som ställde frågorna. Den andre personen bandade samtalet samtidigt som hon även antecknade svaren för säkerhetens skull.

4.5 Etiska aspekter

Inför denna undersökning var det av stor vikt att tänka på de etiska aspekterna. Vetenskapsrådets *forskningsetiska principer* (2002) belyser de olika kraven. För att ta hänsyn till *informationskravet* informerades de deltagande i missivbrevet (se bilaga) att de kunde avbryta sitt deltagande i undersökningen. De fick information angående undersökningens innehåll. *Samtyckeskravet* innebär att de deltagande ska ge sin tillåtelse till att delta. I och med att deltagandet är frivilligt fick de själv bestämma om de ville vara med. *Konfidentialitetskravet* innebär att de deltagande ska delta anonymt och detta informerades i missivbrevet. All information kommer att behandlas med sekretess. *Nyttjandekravet* betyder att uppgifterna samlas in bara för forskningsändamål och kommer användas i endast detta syfte. När det gått ett år kommer det insamlade materialet att förstöras.

4.6 Tillförlitlighet

Enkäten har vi utarbetat med enkla satser och vanliga ord så att alla deltagande ska kunna förstå frågorna. Trost (2001) belyser att tillförlitlighet bäst uppnås om enkäten formuleras med vanliga ord och korta satser. Reliabiliteten i undersökningen stärks om det förekommer exempelvis provenkäter eller provintervjuer. Innan enkäterna skickades ut testades frågorna på våra kurskamrater under lektionstid. Frågorna reviderades, varefter de granskades ytterligare än gång och godkändes. Bortfallet ligger på 33 % och jämför vi med vad Trost (2001) säger om bortfall skulle tillförlitligheten i vår studie vara ganska låg. Vi är dock inte ute efter att generalisera och därför påverkar inte bortfallet tillförlitligheten i denna studie.

4.7 Bearbetning av material

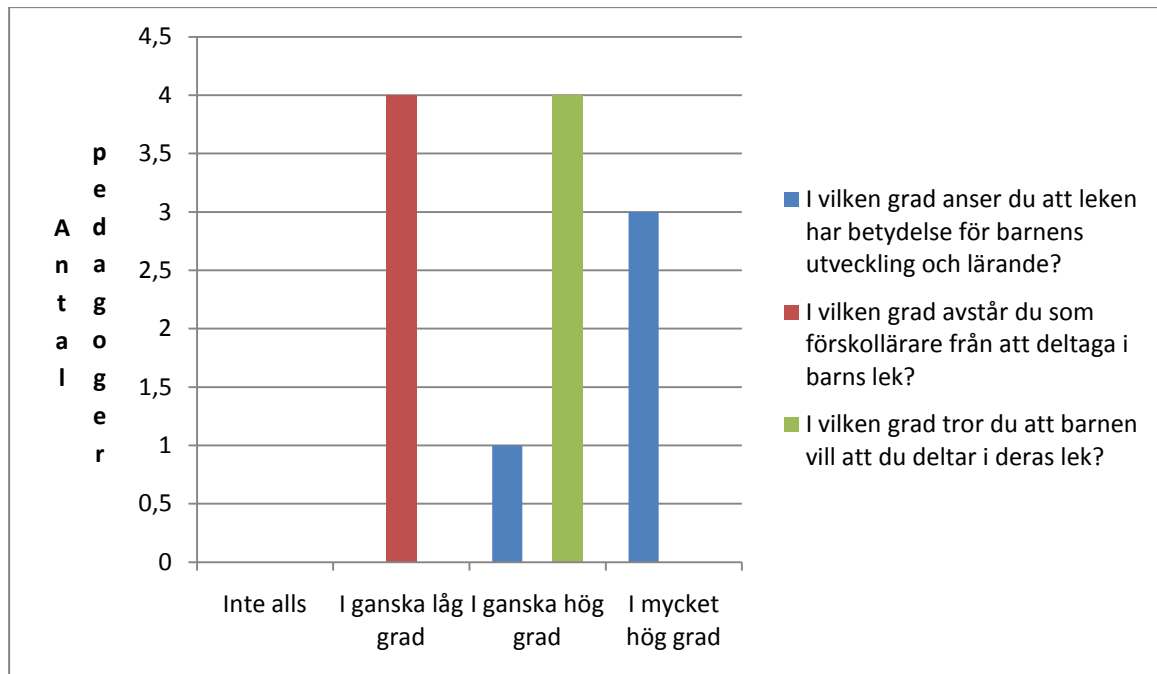
Enkäterna sammanställdes fråga för fråga för att få en övergripande blick. Tre av frågorna sammanställdes i ett stapeldiagram, medan övriga frågor granskades efter likheter och olikheter. Resultatet granskades först på varsitt håll och sedan tillsammans för att få fram relevant material. Resultatet av enkätstudien valde vi att sammanfatta i en löpande text och det på grund av att vi fick fram mycket användbar information.

Intervjuerna lyssnades av dagen efter och skrevs ner ordagrant. Vi valde att utesluta de ord som inte hade någon egentlig betydelse exempelvis ju och typ. Vi ansåg att dessa ord inte skulle påverka vårt resultat. Efter att intervjun blivit nerskriven valde vi att analysera texten på varsitt håll för att kunna få två olika synsätt på resultatet (Dalen, 2008).

5 Resultat

I detta avsnitt avser vi att redovisa de resultat vi fått fram.

5.1 Enkät studie

Resultat av de strukturerade enkätfrågorna.

Lek

Enkättagarna var överens om att leken har en enorm stor betydelse för barnens utveckling och lärande. Deras beskrivning av lek är övning, skapade av relationer, bearbetning, lustfyllt och fantasifyllt. När de deltagit i barnens lek har de alla fått positiv respons så som exempelvis glädje och positiv anda.

Pedagogens roll

Pedagogerna var överens om att de gärna deltar i barnens lek men då på barnens villkor. ”Jag är gärna delaktig i barnens lek, men vid vissa tillfällen tycker jag att man bör vara lyhörd för barnens åsikter och vill de vara ifred kan man vistas i lekens närhet.” Detta är en 1-7 lärars tankar om sitt eget deltagande, som även speglar de andra deltagarnas tankar, i barnens lek. Pedagogernas deltagande skiljer sig beroende på om de är inomhus eller utomhus. Vid vissa utelekar känner pedagogerna sig begränsade att delta exempelvis då barnen vill att de cyklar på de små cyklarna som finns på förskolan. De begränsade möjligheten gör det svårt för pedagogerna att aktivt delta vid uteleken. Den gemensamma nämnaren i pedagogernas tankar rörande om barnen vill att de deltar i deras lek, är trygghet. De tror att barnen känner sig mer trygga i leken om det finns en vuxen tillhands.

”Vuxna är en trygghet i leken. Hjälper till att fantisera, ge förslag och hjälpa till med material. En del barn behöver en vuxen för att komma in i leken och förstå leksignaler.”

Trygghet är för denna förskollärare, med mer än 17 års erfarenhet, en viktig känsla som hon anser barnen känner, då hon deltar i deras lek. Därför tror hon att barnen vill att hon deltar.

”Genom att närvara vid lekstunderna kan jag som vuxen hjälpa till med att stärka barnens självkänsla och ge stöd direkt när problem uppstår. Samtala, sätta ord på saker i meningsfulla sammanhang. Jag kan stärka deras matematikutveckling genom att synliggöra matematiska ord.”

5.2 Intervjustudie

Pedagogerna var överens om vad lek är. De anser att lek är lärande. Barnen lär sig turtagande och socialt samspel. Men leken är även ett sätt där barnen utvecklas och bearbetar sina sinnesintryck. ” [...]lek kan jämföras med forskning. Lek är som forskning fast på en tidig nivå.”

Hälften av pedagogerna anser sig själva ha en iakttagande roll vid barnens lek, det främst då de äldre barnen leker. Känner pedagogerna att de äldre barnen behöver utveckla sitt lärande gällande språket kan de gå in och visa på nya begrepp. Detta är viktigt då dessa pedagoger jobbar i en mångkulturell barngrupp. Vill barnen att pedagogerna ska vara med i deras lek, får barnen själva söka kontakt. ” [...]jag är inte den som kastar mig in i barns lek, men däremot kan jag kanske sätta mig när det är stökigt och börja med någonting för att få barnen att komma till mig istället.” En av pedagogerna säger att det kan vara lättare att låta barnen komma till henne, istället för att känna det som att hon kastar sig in i barnens lek. Det finns en skillnad i att vara stationerad pedagog jämfört med att, som pedagog, försöka vara på flera ställen samtidigt. ”Förut var det där att man var mindre delaktig i barnens lek för man måste vara ambulerande.” Det var delade tankar bland pedagogerna om i vilken ålder barnen är, när de vill att en vuxen deltar i deras lek. Pedagogerna kan även gå in i leken vid behov, exempelvis om leken håller på att spåra ur. Andra tankar av pedagogerna om deras förhållningssätt till barns lek, är att det inte alltid finns den tid till att delta i den utsträckning som pedagogerna vill. ”Det är ju det att man skulle observera mera lek än vad man gör, för man har ju så fullt upp i vardagen.” Vidare sägs det att: ”[...]när vi är ute så är det inget annat som finns i tankarna eller något krav på att vi ska göra någonting.”

För att främja varje barns utveckling i leksituationer betonar tre av fyra pedagoger att det är viktigt att gå in i leken och agera på ett visst sätt beroende på vilket barn det är. Medvetenheten om barnens behov får man genom att lära känna barnet och då är det lättare att främja varje barns utveckling. Pedagogerna påstår att det är betydelsefullt att förstärka alla barn, men extra viktigt att förstärka de barn som inte har lekkoden, när de försöker komma in i lek. Det är även av stor vikt att pedagogerna lär barnen förstå leksignalerna.

När pedagogerna deltar i barnens lek har de flesta upplevt det som de har fått positiv respons från barnen.

Utomhusleken anses av pedagogerna innehålla mindre konflikter än lekarna inomhus. Det resulterar i att pedagogerna inte behöver styra upp lekarna på samma sätt som inomhus.

Möjligheterna utomhus samt friheten från vardagssysslor gör ” att det är lättare att helhjärtat vara med i leken utomhus. ”

6 Diskussion

6.1 Metoddiskussion

Inför denna uppsats använde vi oss av enkäter och intervjuer för att få fram ett resultat. Från början hade vi tänkt att bara använda enkäter, men upptäckte att det inte skulle resultera i det resultat vi vill få fram. Därför utökade vi undersökningen med intervjuer. Det hade kunnat bli ett annat resultat om vi istället valt att använda både observation och intervju för att se om pedagogerna uppfyller det de sagt. Enkäterna gav oss inte tillräcklig information. Vid vidare eftertankar dök funderingarna upp kring vilken betydelse det har att vi använde oss av två olika förskolor? Förmodligen hade det gett mer att använda de två olika metoderna på en och samma förskola. Vid sammanställningen väcktes det följdfrågor som vi inte hade möjlighet att ta del av. Enkätinsamlingen gick smidigt och alla de deltagande som hade möjlighet att delta, hade svarat vid tidpunkten då enkäterna skulle samlas in. Att det fungerade bra, beror det på att enkäterna lämnades ut personligen och inte via post? Kan det bero på att de sett vilka det är som vill ha resultatet och därför känner en skyldighet att svara?

Tidpunkten för intervjun var på förmiddagen då alla barn var ute. Pedagogerna avlöste varandra. Det resulterade för vår del känslan av att de var tvungna att skynda sig ut för att avlösa en annan pedagog. Om samtliga intervjuer hade gjorts på olika dagar och en annan tidpunkt kan det spekuleras om resultatet och själva känslan under intervjuerna blivit annorlunda. Trots vår känsla av stress var pedagogerna tillmötesgående och svarade positivt på alla frågor. Pedagogerna är för oss sedan tidigare kända och detta kan ha påverkat resultatet både på gott och ont. På ont kan innebära att pedagogerna kan ha delat ut ett förväntat svar. På gott innebär att de kan känna en slags trygghet, i och med att de vet vem en av oss är.

6.2 Resultat diskussion

Den pedagogiska grundsynen innebär att varje Pape (2001) hävdar att på förskolans gård finns det de pedagoger som tillsammans står vid sidan av. Det finns även de pedagoger som väljer att undvika den gruppen, för att inte barnen ska uppleva att pedagogen inte vill delta i deras lek. Detta för tankarna till Aarons citat i inledningen som till viss del stödjer detta. Men Aarons viktigaste symbol är kaffekoppen som för honom förmodligen symboliserar ledighet. Ledighet kan innebära när hans mamma tar ledigt från hushållssysslor för att sätta sig ner med kaffe. Men i pedagogernas fall så visar resultatet på att pedagogerna medvetet väljer att stå vid sidan av och betrakta leken.

En pedagog har olika uppfattningar och tankar och som fungerar som deras utgångspunkt i deras agerande. Pedagogerna i undersökningen har olika uppfattningar om i vilken ålder barnet befinner sig i, när de vill ha en vuxen med i leken. Vad beror denna skillnad på? Denna skillnad kan bero på att de har olika pedagogiska grundsyner. När det gäller responsen i

barnens lek, uppfattar pedagogerna förmodligen olika signaler. Det kan bero på tidigare erfarenheter och pedagogerna har lättare att se psykologiska utvecklingen beroende på åldern hos barnet och vad pedagogen lägger fokus på. Den ena pedagogen som anser att de äldre barnen vill ha vuxet sällskap, kanske märker den positiva responsen i den mån barnet kommunicerar verbalt. Den andra pedagogen kanske lägger mer fokus på den kroppsliga responsen hos de mindre barnen.

Hwang; Nilsson (2003) skriver om både Piaget och Vygotskij och belyser deras båda tankar om barns lek. Det för att barnet själv ska få tolka sin egen uppfattning om omvärlden. Vygotskij däremot hävdar att med en vuxen persons inblandning, kan barnet ligga steget före i sin utveckling. Piaget ansåg att barnen skulle få leka ifred utan någon vuxen persons inblandning. Deltar en vuxen i leken blir det inte enbart barnets upplevelse, utan den vuxne är med och påverkar hur barnet tolkar vad som händer. Studien visar på att pedagogerna tycker att leken har en övervägande betydelse för barnens utveckling. De stödjer både Vygotskij och Piagets teorier om lek. Pedagogerna säger att de själva kan tillföra sådan kunskap som barnen kommer ha nytta av i det sociala samspelet med andra. Samtidigt anser de att barnen ibland måste få leka själva eftersom leken verkar fungera bra. Det kan även vara att barnen hamnar i en situation, som har en betydelse för deras personliga utveckling, och de måste klara av själva.

Det resultat som gick att utläsa från intervjuer och enkäter visar på att många pedagoger väljer att ha en iakttagande roll vid barnens lek. Den iakttagande rollen hindrar inte pedagogerna från att ta ett kliv in i leken om det behövs. Liksom Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) hävdar, anser pedagogerna att det är viktigt att gå in i leken och ge varje barn det stöd som behövs för att barnen ska utvecklas. Pedagogens utbildning ger pedagogen en förmåga till att förmedla kunskap om omvärlden till de barn som går på förskolan. En av förskolans styrdokument, Lpfö98, belyser att förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin lust och sin förmåga att leka och utvecklas. Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) påstår att vid rätt tidpunkt i leken (då det finns ett behov), ska pedagogen göra allt för att barnet ska utvecklas efter bästa förmåga. Detta uppnås om pedagogen känner barnet och vet hon/han är i behov av och behöver utveckla. Ibland kan det vara bättre att en pedagog står vid sidan av och bara betraktar barnet och dess lek. Sådant tillfälle kan var då barnet leker och pedagogen märker att leken behöver utvecklas men inte riktigt vet hur han/hon ska gå tillväga. Det som pedagogen lär ut ska gynna barnets lärande och utveckling.

Enligt tidigare forskning, exempelvis Piaget, har det länge funnits tankar om att pedagogen inte ska blanda sig i barnens lek. Många av pedagogerna har bara tid till att kort samtala med barnen under lek. Studier har alltså visat på pedagogers tidsbrist i förskolan (Knutsdotter, Olofsson, 1987). Idag när forskning, exempelvis Knutsdotter, Olofsson (2003), visar på att pedagoger ska delta i barnens lek, finns det istället inte tid till det. Många pedagogers inaktiva roll i barnens lek, kan då möjligen bero på de förutsättningar som inte finns. Nämligen tiden. Pedagogerna poängterade att det inte riktigt finns tid till att leka med barnen, genom att det är så mycket runt omkring som ska göras. Vad är det då som tar pedagogernas tid? Pedagogerna har dagligen mycket att göra. Det rör sig om pappersarbete, vardagssysslor samt användande av sina pedagogiska kunskaper för att hjälpa barnen att lära och utvecklas. I resultatet ovan

framgick det att pedagogerna anser att leken har en stor betydelse för barnens utveckling och lärande. Pedagogerna anser även att de inte har tid att helhjärtat gå med i barnens lek, men vad händer då med barnens utveckling och lärande? Barnen måste då påverkas eftersom de inte får den stimulans som de är i behov av för att enskilt utvecklas. De intervjuade pedagogerna var dock noga med att varje dag se alla barn och på så sätt få deras behov tillgodosedda. Pape (2001) stöder detta då hon hävdar att pedagogerna ska tillämpa sina kunskaper för att barnen ska få vara sig själva. Det är viktigt att se till varje individ eftersom alla människor är olika och pedagogerna ska individuellt kunna anpassa hur han/hon lär ut.

Knutsdotter, Olofsson (2003) hävdar att pedagogens aktiva och inaktiva deltagande vid lek resulterar i trygghet hos barnen. Denna trygghet gör att barnen vågar utmana sig själva och detta håller pedagogerna med om. De har upplevt att barnen växer i sig själva och vågar utmana sig på ett sätt de inte skulle våga utan en vuxens närvaro. Det kan röra sig om att prova på nya saker samt att ta för sig i leken. Det kan märkas på de barn som vanligtvis är försiktiga och inte riktigt vågar ta för sig. Tillsammans med en vuxen tror barnet på sig själv och självkänsla höjs automatiskt, men det krävs att pedagogerna uppmuntrar barnet till att våga tro på sig själv.

I leken förvandlas barnen till att bli något som de inte är i en stor barngrupp. Det kan röra sig om att barnet exempelvis blir lugnare, modigare, kaxigare och tillbakadragna. Det är av stor vikt att pedagogerna lär känna barnens alla sidor och därför borde pedagogerna delta i barnens lek eftersom barnet visar andra sidor av sig själv. Att stå vid sidan av ger inte samma inblick i barnen och deras lek. Knutsdotter, Olofsson (2003) håller med om att det ger mer som pedagog att delta i barnens lek. Samtidigt kan en pedagog kväva lusten till lek och det tror vi kan ske om en pedagog tvingar sig in i leken. Är pedagogerna oönskad kan barnen hejda sig och leken får en annan vändning. Det gäller helt enkelt att känna av när det är lämpligt att gå med i leken.

Vid intervjuerna framkom det att pedagogerna just för tillfället höll på att tillämpa nya rutiner. Detta innebär att varje pedagog är stationerad för locka in barnen till lek. Det innebär att pedagogerna sitter kvar medan barnen vandrar runt. Det finns alltid en vuxen i varje rum. Pedagogerna menar att detta fungerat bra då de anser att barnen utnyttjar alla rum maximalt. Det visar på att den vuxne har en betydande roll i barnens lek. De kan locka in barnen till lek genom att själva vara aktiva i leken i rummet. Pedagogerna känner att de mera aktivt kan delta i barnens lek och att de inte behöver befinna sig överallt. Deras förutsättningar har förbättrats och de känner mindre stress. Utomhusleken ger, enligt en av pedagogerna, dem chansen att med nöje gå in i leken. Det finns inga måsten utan det är fritt från praktiska och teoretiska delar som inomhusvistelsen kräver. Granberg (2000) som då hävdar att pedagogerna har lika stor betydelse i barnens utomhuslek som inomhuslek, förstärker då den tidsbrist som pedagogerna upplever. Tiden har en betydelse i vad pedagogerna måste prioritera. Pramling, Samuelsson; Sheridan (1999) förstärker detta påstående genom att hävda hur viktig pedagogens deltagande i lek är. De påstår att det är viktigt att pedagogerna själva måste aktivt delta i lek för att lyckas locka in barnen.

Egna tankar

Liksom Vygotskij hävdar, tror vi att barn påverkas mycket av äldre barn samt vuxna personer. Det är därför pedagogen bör föregå med gott exempel och det kan de göra genom delta i barnens lek, för att på så sätt hjälpa barnen att utvecklas. Som tidigare nämnts är det dock viktigt att pedagogen vet hur han/hon ska gå in och förmedla det som är förankrat i styrdokumentet. Kunskapen är viktig. Ibland kan det vara bättre att stå vid sidan av och bara betrakta barnen när man inte behärskar situationen. Det är när pedagogen känner att han/hon inte kan förmedla den kunskap som behövs och därför låta barnen försöka behärska situationen själv. Resultatet i studien har visat på att pedagogerna känner att de inte räcker till, i den mån de vill. Tiden går åt till att göra uppgifter runt omkring. Mer tid till att gå djupare in i leken är önskvärt. Det känns som att tiden är en viktig faktor för att barnen ska utveckla sig själv och sitt lärande. Vad händer då om barngruppen växer, kommer pedagogerna ha tid till att individanpassa sitt deltagande i barnens lek?

6.3 Vidare forskning

Vidare forskning kan byggas på komplettering med observationer för att se om pedagogerna fyller sin grundsyn. Resultatet påvisar att några pedagoger anser att de inte har de rätta förutsättningarna till att delta i barnens lek. Förutsättningen som de talar om är just tiden, som inte räcker till. Vad som skulle vara intressant är att kartlägga vad pedagogerna själva anser om sina förutsättningar till barns lek. Vad gör pedagogerna för att involvera barnen i vardagssysslorna på förskolan? Finns det tillräckligt med tid för att involvera barnen?

7. Referenser

Dahlgren, Lars Owe (1997). *Utomhuspedagogik: boklig bildning och sinnlig erfarenhet : ett försök till bestämning av utomhuspedagogikens identitet*. Linköping: Linköpings univ.

Dalen, Monica (2008). *Intervju som metod*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning
Granberg, Ann (2000). *Småbarns utevistelse: naturorientering, lek och rörelse*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2003). *Utvecklingspsykologi*. 2., rev. uppl. Stockholm: Natur och kultur

Läroplanen för förskolan (1998)
Olofsson, Birgitta (2003). *I lekens värld*. 2. uppl. Stockholm: Liber

Olofsson, Birgitta (1987). *Lek för livet: en litteraturgenomgång av forskning om förskolebarns lek*. Stockholm: HLS (Högsk. för lärarutbildning i Stockholm)

Pape, Kari (2001). *Social kompetens i förskolan: att bygga broar mellan teori och praktik*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Pramling Samuelsson, Ingrid & Sheridan, Sonja (1999). *Lärandets grogrund: perspektiv och förhållningssätt i förskolans läroplan*. Lund: Studentlitteratur

Sandberg, Anette (2002). *Vuxnas lekvärld: en studie om vuxnas erfarenheter av lek*. Diss. (sammanfattning) Göteborg : Univ., 2003

Trost, Jan (2001). *Enkätboken*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Trost, Jan (1997). *Kvalitativa intervjuer*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Tullgren, Charlotte (2003). *Den välreglerade friheten: att konstruera det lekande barnet*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2004

Utomhuspedagogik i förskola och förskoleklass. (2005). Stockholm: Lärarförbundets förlag

Vetenskapsrådets *Forskningsetiska principer* (2002)

Vygotskij, Lev Semenovic (1981). *Psykologi och dialektik: [en antologi]*. Stockholm: Norstedt

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Åm, Eli (1986). *Leken i förskolan: de vuxnas roll*. Stockholm: Natur och kultur

8.Bilagor

Gävle 6 oktober 2009

Till dig som verksam förskollärare.

Vi är två studenter som läser till förskollärare vid Högskolan i Gävle som under hösten avser att genomföra vårt examensarbete. Vi behöver din hjälp med att svara på några frågor som rör förskollärares syn på deltagande i barns lek. Vårt urval är ungefär tjugo förskollärare och vi har valt att lägga undersökningen på två förskolor i två olika kommuner i Gävleborg. Syftet med undersökningen är att få större klarhet i förskollärares roll i barns lek.

Deltagandet är frivilligt och anonymt. Svar kommer inte att kunna kopplas till enskild individ och det insamlade materialet kommer att behandlas konfidentiellt.

Undersökningen kommer att ske via en enkät som medföljer detta brev. Vi ber dig att lägga den ifyllda enkäten i det bifogade kuvertet för att underlätta vår insamling läggs dessa sedan i ett större kuvert, märkt ENKÄTER.

Insamling av enkäterna sker 23 oktober 2009

Vid frågor eller funderingar kontakta oss på telefon eller E-mail.

Med vänliga hälsningar

Annika Isaksson

Tel: xxx-xxx xx xx

E-mail: plu06ain@student.hig.se

Jennie Wängelin

Tel: xxx-xxx xx xx

E-mail: plu06jwn@student.hig.se

Handledare:

Ingegerd Gudmundsson

Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi

Högskolan i Gävle

E-mail: ign@hig.se

Gävle 6 oktober 2009

Till dig som verksam förskollärare.

Vi är två studenter som läser till förskollärare vid Högskolan i Gävle som under hösten avser att genomföra vårt examensarbete. Vi behöver din hjälp med att svara på några frågor som rör förskollärares syn på deltagande i barns lek. Vårt urval är ungefär tjugo förskollärare och vi har valt att lägga undersökningen på två förskolor i två olika kommuner i Gävleborg. Syftet med undersökningen är att få större klarhet i förskollärarens roll i barns lek.

Deltagandet är frivilligt och anonymt. Svar kommer inte att kunna kopplas till enskild individ och det insamlade materialet kommer att behandlas konfidentiellt.

Undersökningen kommer att ske via enskilda intervjuer, som kommer att spelas in för bästa analysarbete.

Vid frågor eller funderingar kontakta oss på telefon eller E-mail.

Med vänliga hälsningar

Annika Isaksson

Tel: xxx-xxx xx xx

E-mail: plu06ain@student.hig.se

Jennie Wängelin

Tel: xxx-xxx xx xx

E-mail: plu06jwn@student.hig.se

Handledare:

Ingegerd Gudmundsson

Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi

Högskolan i Gävle

E-mail: ign@hig.se

FÖRSKOLLÄRARES TANKAR KRING BARNES LEK

Vi vill med denna enkät undersökning få in data till vårt examensarbete som handlar om förskollärares syn på deltagandet i barns lek. Samtliga svar behandlas med sekretess och är värdefulla för oss som blivande förskollärare.

Tack för din medverkan!

1. Jag som besvarar enkäten är:

Kvinna

Man

Verksamhetstid _____

Utbildning _____

2. Vad kännetecknar lek för dig?

3. I vilken grad anser du att leken har betydelse för barnens utveckling och lärande?

I mycket hög grad

I ganska hög grad

I ganska låg grad

Inte alls

4. I vilken grad avstår du som förskollärare från att delta i barns lek?

I mycket hög grad

I ganska hög grad

I ganska låg grad

Inte alls

Motivera ditt alternativ: _____

5. Anser du att ditt deltagande i leken skiljer sig beroende på om ni är inomhus eller utomhus?

Motivera ditt svar: _____

6. I vilken grad tror du att barnen vill att du deltar i deras lek?

I mycket hög grad	I ganska hög grad	I ganska låg grad	Inte alls
☐	☐	☐	☐

Motivera ditt svar: _____

7. Vilken respons brukar du få/har du fått av barnen när du deltar i deras lek?

Ge exempel

8. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska präglade verksamheten i förskola (Lpfö98 s.9).

Vad gör du för att främja varje barns utveckling och lärande i just leksituationer?

9. Vad anser du att du har för roll vanligtvis i barnens lek?

OM DU GÅTT I FÖRSKOLA:

10. Vad minns du av förskollärarens deltagande i din lek?

Vid frågor kontakta oss gärna och tack ännu en gång för din medverkan!

**Annika Isaksson xxx-xxx xx xx Jennie Wängelin xxx-xxx xx xx studerande vid Hig.
Ingegerd Gudmundsson ign@hig.se (handledare vid Hig.)**

INTERVJUFRÅGOR

Kvinna man

Verksamhetstid:

Utbildning:

Vad är lek?

- Vad känner tecknar lek för dig?

Lekens betydelse?

- Vad anser du att leken ger barnen?

Pedagogens roll?

- Avstår du från att delta i barnens lek? Varför/varför inte?
- Hur skiljer sig ditt deltagande leken beroende om ni är inomhus eller utomhus?
- Tror du att barnen vill att du deltar i deras lek? Varför/varför inte?
- Vilken respons har du fått när du deltar i barnens lek?
- Vad anser du att du har för roll i barnens lek? Aktiv/inaktiv?
- Vad gör du för att främja varje barns utveckling och lärande i just leksituationer?
- Om du har gått i förskola: vad minns du då av förskollärarens deltagande i din lek?